

POGLAVJE 1 – Od e-Kmetije do WhatsAppa

1. DEL: Uvod v digitalna orodja za kmetijstvo

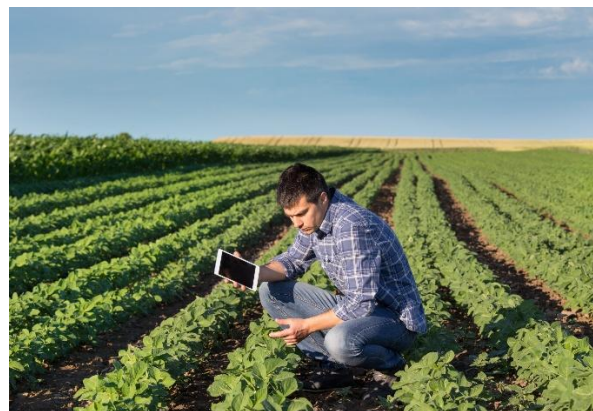
Zakaj digitalne veščine postajajo ključen del kmetijske prakse?

Ključne točke:

- **Digitalizacija kmetijstva** postaja standard: subvencije, evidence, naročila – vse poteka prek spleta.
- **Zahteve institucij:** Uporaba e-Kmetije, eDavkov, MKGP aplikacij je že skoraj nujna.
- **Učinkovitejša komunikacija:** WhatsApp, Viber, Sopotnik omogočajo hitro obveščanje, deljenje lokacij in slik s terena.
- **Dostop do znanja in trga:** spletne tržnice, video nasveti, vremenske aplikacije, digitalna promocija.
- **Varovanje podatkov:** znanje o varnosti je nujno – napake lahko vodijo v izgubo podatkov ali zlorabe.

Povabilo k razmisleku:

“Ali obvladovanje teh orodij pomeni manj papirologije in več časa za delo na terenu?”

Pregled programa: *Kaj bomo danes spoznali in vadili?*

1. Digitalna orodja za kmetijstvo

- Uporaba **portala e-Kmetija** in **komunikacijskega kanala Sopotnik**
- Oddaja vlog, vpogled v podatke, digitalna komunikacija z državnimi organi

2. Komunikacijske aplikacije v praksi

- Varna in učinkovita raba **Viberja** in **WhatsApp**
- Deljenje fotografij, lokacij, skupinske komunikacije

3. Varnost in zasebnost na spletu

- Kako zaščitimo svoje **osebne podatke** in **digitalno identiteto**
- Prepoznavanje tveganj: lažna sporočila, nevarne povezave

4. Ustvarjanje in deljenje vsebin

- Kako zakonito delimo fotografije, besedila in videe
- **Avtorske pravice** in pomen **etičnega objavljanja**

5. Praktične vaje in nasveti

- Korak za korakom z uporabo konkretnih primerov s kmetijske prakse
- Možnost vprašanj, diskusije in individualne podpore

Digitalne kompetence po evropskem okviru DigComp

Kaj je DigComp?

<https://www.youtube.com/watch?v=2Y75-dtWvMM>

<https://www.youtube.com/watch?v=edCSAINyDYQ>

Evropski referenčni okvir **digitalnih kompetenc**, ki opisuje ključna znanja in veščine za uspešno uporabo digitalnih tehnologij.

5 ključnih področij kompetenc:

1. Informacija in podatkovna pismenost

Iskanje, vrednotenje in uporaba digitalnih informacij

2. Komunikacija in sodelovanje

Varna in učinkovita spletna komunikacija (npr. WhatsApp, Viber)

3. Ustvarjanje digitalnih vsebin

Pisanje, deljenje, razumevanje avtorskih pravic

4. Varnost

Varovanje osebnih podatkov, naprav in digitalnega zdravja

5. Reševanje problemov

Praktična raba digitalnih orodij za vsakdanje naloge in izboljšave

Kaj to pomeni za kmete?

- Lažje urejanje dokumentacije
- Boljša povezanost z drugimi kmeti in strokovnimi službami
- Večja varnost pri uporabi digitalnih naprav
- Večja avtonomija in manj odvisnosti od drugih

Information and data literacy

- 1.1. Browsing, searching and filtering data, information and digital content
- 1.2. Evaluating data, information and digital content
- 1.3. Managing data, information and digital content

Communication and collaboration

- 2.1. Interacting through digital technologies
- 2.2. Sharing information and content through digital technologies
- 2.3. Engaging in citizenship through digital technologies
- 2.4. Collaborating through digital technologies
- 2.5. Netiquette
- 2.6. Managing digital identity

Digital content creation

- 3.1. Developing digital content
- 3.2. Integrating and re-elaborating digital content
- 3.3. Copyright and licences
- 3.4. Programming

Safety

- 4.1. Protecting devices
- 4.2. Protecting personal data and privacy
- 4.3. Protecting health and well-being
- 4.4. Protecting the environment

Problem solving

- 5.1. Solving technical problems
- 5.2. Identifying needs and technological responses
- 5.3. Creatively using digital technologies
- 5.4. Identifying digital competence gaps

Uporabne izkušnje s terena

Kako kmetje že uporabljajo digitalna orodja?

Primeri iz prakse:

- **Oddaja vlog za subvencije preko e-Kmetije**
brez čakanja na upravni enoti, hitrejši vpogled v podatke
- **Skupine na WhatsAppu ali Viberju**
dogovori o prodaji, obvestila o vremenu, deljenje lokacij in fotografij s terena
- **Dostop do strokovnih vsebin prek spleta**
YouTube vodiči, spletni seminarji, informacije o boleznih rastlin
- **Digitalne evidence** (npr. gnojilni načrti, prodajni dnevniki)
lažje sledenje zakonskim zahtevam in boljša organizacija dela
- **Promocija kmetije** na Facebooku ali lastni spletni strani
objava fotografij, cen, novosti; povezava s strankami

Ključno sporočilo:

Kdor zna uporabljati digitalna orodja, ima več časa za delo na kmetiji in manj skrbi z birokracijo.

2. DEL: e-Kmetija in Sopotnik – kako urejati obveznosti digitalno

Kaj je e-Kmetija?

Namen, dostop, registracija

Kaj je e-Kmetija?

Uradni spletni portal Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

Omogoča digitalno upravljanje kmetijskega gospodarstva:

- Vpogled v GERK-e
- Oddaja vlog (npr. subvencije, KOPOP, EKO)
- Pregled odločb in plačil
- Komunikacija z ARSKTRP

Naslov: <https://ekmetija.gov.si>

Potreben je digitalni certifikat (npr. SIGEN-CA ali mobilna identiteta smsPASS)

Prijava z uporabo storitev e-identifikacije

Registracija: Uporabnik mora imeti veljaven KMG-MID. Prijava je možna z veljavnim digitalnim potrdilom na svoje ime. Pomembno: gesla in certifikate je treba skrbno varovati

Moja eKmetija

Moja eKmetija je prvenstveno namenjena nosilcem kmetij ter nosilcem dejavnosti na kmetijah. S prijavo dostopate do lastnih podatkov o kmetijskem gospodarstvu in podatkov o dejavnostih povezanih s kmetijsko politiko. Naveden je tudi nabor najpogostejše uporabljenih orodij in javnih podatkov, ki jih pri upravljanju kmetije, za vlaganje vlog in izpolnitev zahtev potrebujete.

Za dostop potrebujete **kvalificirano digitalno potrdilo** ali **mobilno identiteto smsPASS**. Če digitalnega potrdila ali mobilne identitete nimate, prosimo opravite postopek registracije na **SI-PASS**.

Moja eKmetija

Dostop do registrov, evidenc in vlog ter ostalih podatkov vezanih na kmetijo. Uporaba je pogojena z uporabo digitalne identitete.

[Prijava se v Mojo eKmetijo](#)

e-Storitve in orodja

Vpogled v registre in evidence ter potrebna orodja za posredovanje vlog in podatkov. Uporaba je v večji meri pogojena z uporabo digitalne identitete ali gesla.

[Pregled e-storitev in orodij](#)

Javni podatki

Javno dostopni podatki iz registrov in evidenc in upravljanju MKGP ter ostalih organov in služb.

[Pregled javnih podatkov](#)

Obvestila

27. 05. 2024

Vzpostavitev portala Moja eKmetija

V uporabo predajamo portal Moja eKmetija, ki ga je Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano vzpostavilo zaradi preglednejšega dostopa do svojih e-storitev in dostopa kmetijskih gospodarstev do svojih podatkov.

Vsa obvestila

Novice

26. 06. 2024

Zagotovljena podpora pri vnosu zahtevkov iz javnih razpisov 2014-2020 tudi v soboto in nedeljo

Agencija bo tudi čez vikend zagotovila tehnično pomoč pri vnosu zahtevkov, ki morajo biti vnešeni najkasneje do 30. junija 2024.

24. 06. 2024

Javni razpisi za nevladne organizacije na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v petek 21. junija 2024 v Uradnem listu RS objavilo tri javne razpise namenjene sofinanciranju delovanja nevladnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja. Skupna višina razpisanih nepovratnih sredstev za vse tri javne razpise znaša do 395.000 evrov.

24. 06. 2024

Ministri za kmetijstvo in ribištvo v Luksemburgu o prihodnosti kmetijstva v Evropski uniji

Ministrica Mateja Čalušič se je udeležila zasedanje Sveta za kmetijstvo in ribištvo. Na zasedanju so sprejeli sklepe predsedstva EU o prihodnosti kmetijstva v EU. Ministri so se seznanili tudi s sporočilom o stanju skupne ribiške politike, posvetovanjih o ribolovnih možnostih za prihodnje leto in napredku pri obravnavi več zakonodajnih predlogih aktov.

Vse novice

Glavne funkcionalnosti portala e-Kmetija

https://rkg.gov.si/GERK/eRKG/docs/UporabniskaNavodila_eRKG.pdf

1. Podatki o kmetiji (KMG-MID)

- Pregled GERK-ov (grafični prikaz kmetijskih zemljišč)
- Podatki o nosilcu kmetije in članih gospodinjstva

2. Oddaja vlog in zahtevkov

- Vloge za subvencije (npr. KOPOP, EKO sheme, osnovna plačila)
- Zahtevki za plačila, dopolnitve, popravki

3. Pregled odločb in izplačil

- Dostop do vseh **administrativnih odločitev** in dokumentacije
- Pregled **prejetih sredstev** po posameznih ukrepih

4. Komunikacija z državnimi institucijami

- Vpogled v oddane vloge in morebitna obvestila
- Možnost **pisnega komuniciranja** s svetovalci ali MKGP

5. Dodatne funkcije

- Tiskanje dokazil in poročil
- Pregled zgodovine vlog po letih

JAVNI PREGLEDOVALNIK
 GRAFIČNIH PODATKOV MKGP

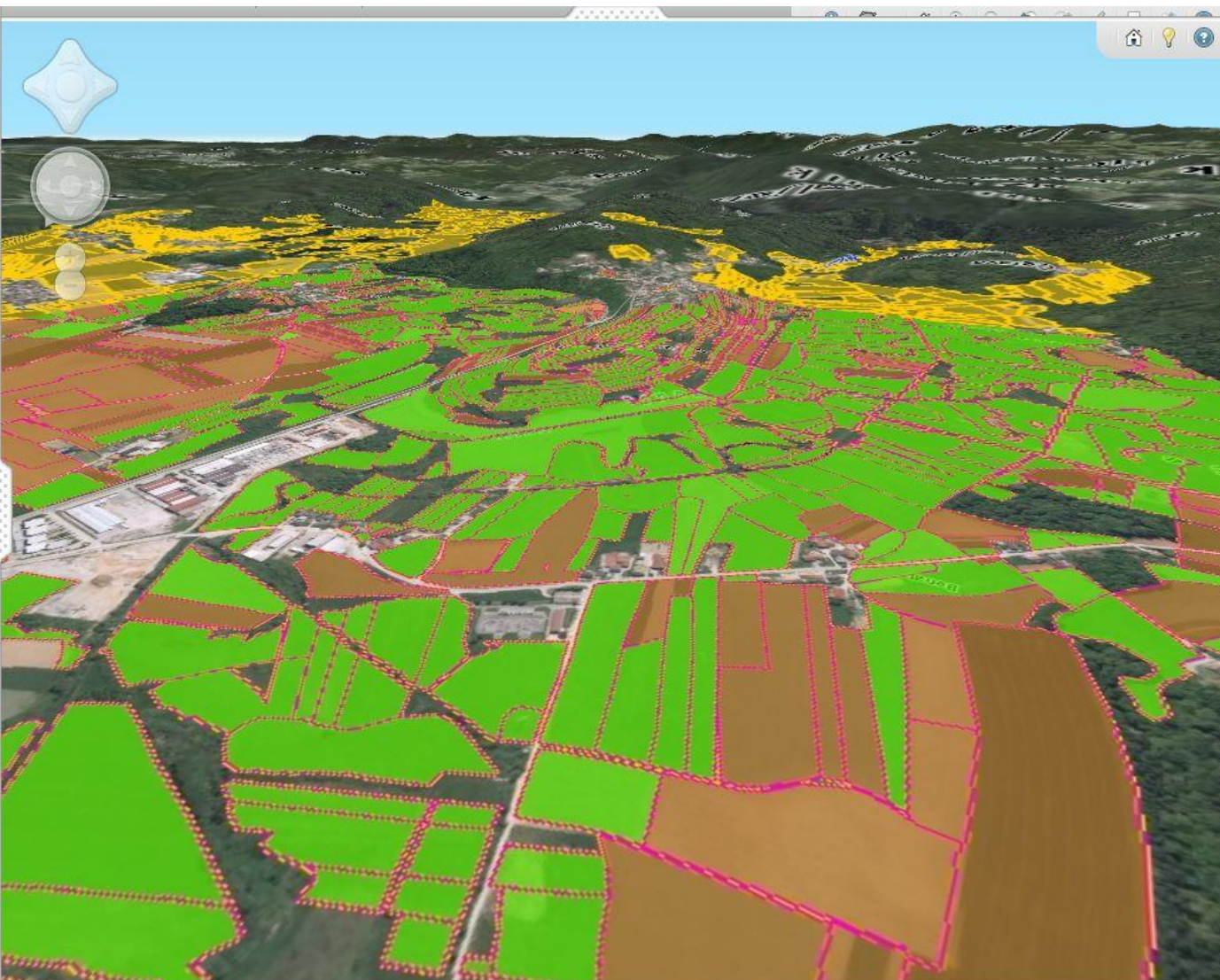
PODATKI | ISKANJE

Hitro iskanje

KMG MID ali Naslov ali Parcela

Sloji filter

- ☒ DOF, DMR, DTK50
- ☒ Zemljepisna imena
- ☐ Raba
- ☒ BLOK
- ☒ GERK
- ☐ GERK(+)
- ☐ RPE, Kataster
- ☐ Kontrolni sloji 2015
- ☐ Kontrolni sloji 2006 -> 2014
- ☐ Trajni nasadi
- ☐ KatMe Sina
- ☐ Gozdarstvo
- ☐ Čebelarstvo
- ☐ Obm, neprimerna za EKO čebele
- ☐ Pedologija
- ☐ Hidrografska Mreža
- ☐ VVO_1_DR_Nadomestila
- ☐ Narava (Natura 2013 + EPO)

Y X: 472622 89429, Višina oči: 744,8 m 45°56'54,63" N 14°38'31,51" E

© 2012-2015 MKGP | Izdelava: [SinerGIS d.o.o.](#)

registry-1982550-3.jpg

681688_18468199.jpg

zoom-6027603-3.jpg

New-Firefox-Browser....zip

iMac-Cinema-Monito....z...

Pokaži vse prenose...

Predstavitev komunikacijskega orodja Sopotnik

(znotraj sistema gov.si)

<https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/ARSKTRP/SNP/SOPOTNIK/Uporabniska-navodila/Monitoring-2023-Uporabniski-prirocnik-Aplikacija-Sopotnik-koncni-uporabniki.pdf>

Kaj je Sopotnik?

- Uradno **komunikacijsko orodje** za izmenjavo informacij med kmeti in državnimi institucijami.
- Namenjeno **varni in sledljivi elektronski komunikaciji** z Ministrstvom za kmetijstvo, ARSKTRP in drugimi organi.

Funkcije orodja:

- Prejemanje **uradnih obvestil in dopisov** v elektronski obliki
- Pošiljanje vprašanj, dopolnitev in dokumentacije
- Pregled zgodovine sporočil in priponk
- Obvestila o novih dokumentih (prek e-pošte ali znotraj sistema)

Prednosti:

- **Varna povezava** (znotraj sistema gov.si)
- Hitrejša obravnava dokumentacije
- Manj fizičnega pošiljanja pošte in nižji stroški

Dostop:

- Integriran v sistem **e-Kmetija** (ni ločena aplikacija!)
- Aktivacija ob registraciji nosilca KMG z digitalnim potrdilom

APLIKACIJA SOPOTNIK

Pozdravljeni v aplikaciji Sopotnik!
Prosimo, kliknite "Vstop"

2023 ▾ Vstop

SOPOTNIK = **S**atelitsko **O**pazovanje **P**ovršin - **O**vrednotenje **T**erenskih **N**eskladij - **I**nformiranje - **K**omunikacija

NEKAJ OSNOVNIH INFORMACIJ

- Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) izvaja upravne preglede za zahteve v zvezi s površino s pomočjo sistema za spremljanje površin;
- aplikacija SOPOTNIK je namenjena komunikaciji med ARSKTRP in strankami v zvezi z ugotovitvami sistema za spremljanje površin;
- ugotovitve glede izpolnjevanja pogojev upravičenosti so označene s sivo, zeleno, rumeno in rdečo barvno oznako. SIVA pomeni, da preverjanje pogojev upravičenosti še ni izvedeno, ZELENA, da so pogoji upravičenosti izpolnjeni, RUMENA, da izpolnjevanja pogojev upravičenosti ni mogoče niti potrditi, niti ovreči in RDEČA, da rezultati spremljanja ne potrjujejo prijavljenih podatkov v zbirni vlogi. Upravičenec je v primeru rdeče barvne oznake tudi pozvan, da zahtevek umakne oziroma ustrezno spremeni ali pa prek SOPOTNIK-a pošlje dokaze o izpolnjevanju pogojev upravičenosti.
- NAVODILA so dostopna [tu](#);
- za pomoč smo vam na voljo na elektronskem naslovu sopotnik.aktrp@gov.si in telefonskih številkah 01 580 77 92 in 030 363 731.

NOVICE

- [Naslednja posodobitev rezultatov](#) (26.7.2023)
- Na *rtvslo* je bila [objavljena novica](#) o SOPOTNIK-u. (20.6.2023)
- [Javni razpisi za intervencije v sektorju čebelarских proizvodov – stanje na javnih razpisih](#) (19.6.2023)
- [Skupno raziskovalno središče \(JRC\)](#) odpira možnost uporabe svojih raziskovalnih infrastruktur (14.6.2023)
- **Pozdravljeni v kampanjskem letu 2023!** (1.6.2023)

APLIKACIJA **SOPOTNIK**

Pozdravljeni v aplikaciji Sopotnik!

Za nadaljevanje vpišite številko vloge in kliknite "Vstop"

1 2 3

VLOGA_ID 2023 Vstop ↗

SOPOTNIK = **S**atelitsko **O**pazovanje **P**ovršin - **O**vrednotenje **T**erenskih **N**eskladij - **I**nmiriranje - **K**omunikacija

Praktični primer: *Oddaja vloge ali vpogled v podatke o subvencijah*

Oddaja vloge za subvencijo (npr. osnovno plačilo):

1. Prijava v e-Kmetijo z digitalnim potrdilom
2. Izбира ukrepa (npr. KOPOP, EKO)
3. Pregled GERK-ov in izpolnjevanje obrazca
4. Dodajanje prilog (če so potrebne)
5. Oddaja vloge in potrditev s klikom *"Pošlji"*

Vpogled v podatke o že izplačanih subvencijah:

- Izberi leto (npr. 2024)
- Preglej odločbe, datume nakazil in višino sredstev
- Možnost tiskanja ali shranjevanja v PDF

Kaj je pomembno?

- Ob vsakem vnosu se shrani zgodovina → možno dokazovanje
- Sistem opozori na napake ali manjkajoče podatke
- Možnost naknadne dopolnitve vloge v določenem roku

Varnost pri dostopu do državnih portalov: *Certifikati, gesla, prijava*

Zakaj je varnost pri prijavi pomembna?

- e-Kmetija in drugi portali vsebujejo **osebne in finančne podatke**.
- Nepravilna uporaba pomeni tveganje za **zlorabo identitete** ali **krajo podatkov**.

Digitalni certifikat (npr. SIGEN-CA, AC NLB):

- Elektronska osebna izkaznica → preverja, kdo si
- Nameščen na računalniku ali uporabljen preko mobilne naprave
- **Obvezen za dostop** do e-Kmetije, eDavkov, Sopotnika

SI-TRUST
SIGEN-CA

smsPASS (mobilna identifikacija):

- Alternativa certifikatu, enostavnejša za mobilne uporabnike
- Prejmeš kodo za prijavo preko SMS-a

Praktični nasveti za varnost:

- Uporabljalj **močna gesla** (vsaj 8 znakov, kombinacija črk, števil)
- **Ne deli gesel** z drugimi (tudi ne z družinskimi člani)
- Posodabljalj naprave in **ne klikaj neznanih povezav**

Priporočilo:

Certifikat naj bo nameščen samo na varni napravi z antivirusnim programom.

DEL 3: Varna raba spleta in varovanje osebnih podatkov

Documentary: <https://www.youtube.com/watch?v=KGX-c5BJNFk>

Kaj je digitalna varnost? *Tveganja in pasti v digitalnem okolju*

Kaj pomeni digitalna varnost?

- Zaščita **naprav, podatkov in identitete** pred zlorabo
- Zmožnost **prepoznati nevarnosti** in se pred njimi zaščititi
- Pomembna za **vse, ki uporabljajo računalnik ali pametni telefon**

Najpogostejša tveganja:

- **Lažna elektronska sporočila (phishing):** “Kliknite tukaj za subvencijo”
- **Zlonamerna programska oprema (virusi, trojanci):** skrita v priponkah ali aplikacijah
- **Kraja identitete:** nekdo se izdaja za vas in dostopa do vaših podatkov
- **Neposodobljene naprave:** varnostne luknje omogočajo vdore
- **Deljenje gesel ali osebnih podatkov** prek nezavarovanih kanalov

Primer iz prakse:

Kmet prejme e-sporočilo, ki izgleda kot ARSKTRP, a ga vabi na sumljivo povezavo z obrazcem za “nujno potrditev”.

Kaj si zapomniti:

- Nikoli ne vnašaj podatkov na sumljive spletne strani
- Redno posodablaj naprave
- Uporablaj zaščitne programe in **dvostopenjsko prijavo**, kjer je možno

Prepoznava lažnih sporočil, phishinga in goljufij

Crypto Scams Documentary: https://www.youtube.com/watch?v=7hq_w_L2vn4

Billion dollar fraud: <https://www.youtube.com/watch?v=7gl-w6Dw77I>

Kaj je phishing?

Poskus prevare uporabnika, da razkrije osebne podatke (gesla, bančne podatke, davčne številke).

Poteka prek lažnih e-poštnih sporočil, SMS-ov ali povezav do ponarejenih spletnih strani.

Kako prepoznati lažno sporočilo?

ZNAK LAŽNEGA SPOROČILA	PRIMER
Sumljiv pošiljatelj	" info@subvencije-kmetije.com "
Nujno dejanje	"TAKOJ potrdite svojo vlogo!"
Čudne povezave	Klik na http://nezanesljivportal.biz
Slovnične napake	"Spoštovan uporabnik, vi biti zmagovalec!"
Priponke	"Odpri obrazec_subvencija.exe"

Nevarne oblike phishinga:

- Ponarejeni ARSKTRP ali eUprava portali
- SMS z obvestilom o "blokad računa"
- Klici ali sporočila z zahtevo za osebne podatke

Kaj storiti:

- Ne klikaj povezav iz sumljivih virov.
- Vedno preveri naslov pošiljatelja.
- Če si v dvomu, pokliči uradno številko (npr. KGZS, MKGP).
- Ne deli podatkov prek SMS-ov ali družabnih omrežij

Začasne spremembe v dostopu do vašega računa zaradi varnostnih razlogov. [Povzemi](#)

OTP Group <infos@bsteixeira.newssender.com.br>
Za [redacted]

Ta pošiljatelj infos@bsteixeira.newssender.com.br je zunaj vaše organizacije.
Če imate težave z načinom prikaza tega sporočila, kliknite tukaj, da si ga ogledate v spletnem brskalniku.

[Unsubscribe](#) [+ Prenesi več dodatkov](#)

Spoštovani uporabnik,

http://infos.novaljuljanskainc.com/accounts/198670/messages/3/clicks/762/1?envelope_id=1

Zaradi naših navedenih razlogov smo raven zaščite vaših podatkov smo začasno omejili nekatere funkcije vašega bančnega računa. [Kliknite ali tapnite, če želite slediti povezavi.](#) Ključanju varnosti vašega dostopa ter preprečevanju morebitnih tveganj.

[Ogled profila](#)

Za nadaljevanje nemotene uporabe vseh funkcij vas vljudno prosimo, da sledite spodnjim preprostim korakom.

Postopek ponovne aktivacije:

1. Potrdite svojo identiteto preko varnostne preverbe
2. Aktivirajte ali posodobite spletne storitve
3. Sledite navodilom, ki jih boste prejeli po uspešni prijavi

Hvala za vaše zaupanje in sodelovanje. Naš cilj je zagotoviti varno, zanesljivo in moderno bančno izkušnjo za vse uporabnike.

http://infos.novaljuljanskainc.com/accounts/198670/messages/3/clicks/762/2?envelope_id=1

Če gumb ne deluje, lahko postopek naveden na <https://nkbm.si/otpgroup>

Začasne spremembe v dostopu do vašega računa zaradi varnostnih razlogov.

 Povzemi

OTP Group <infos@bsteixeira.newssender.com.br>
Za

  Odgovori Odgovori vsem Posreduj

ned. 18. 05. 2025 14:17

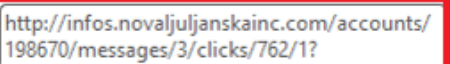
 Ta pošiljatelj infos@bsteixeira.newssender.com.br je zunaj vaše organizacije.

 Če imate težave z načinom prikaza tega sporočila, kliknite tukaj, da si ga ogledate v spletnem brskalniku.

[Unsubscribe](#)

+ Prenesi več dodatkov

Spoštovani uporabnik,

Zaradi naših navedenih varnostnih ukrepov, da zagotovimo raven zaščite vaših podatkov smo začasno omejili nekatere funkcije vašega bančnega računa. Kliknite ali tapnite, če želite slediti povezavi.

[Ogled profila](#)

Za nadaljevanje nemotene uporabe vseh funkcij vas vljudno prosimo, da sledite spodnjim preprostim korakom.

Postopek ponovne aktivacije:

1. Potrdite svojo identiteto preko varnostne preverbe
2. Aktivirajte ali posodobite spletne storitve
3. Sledite navodilom, ki jih boste prejeli po uspešni prijavi

Hvala za vaše zaupanje in sodelovanje. Naš cilj je zagotoviti varno, zanesljivo in moderno bančno izkušnjo za vse uporabnike.

Če gumb ne deluje, lahko postopek n

<https://nkbm.si/otpgroup>

Iskrena hvala za vaše zaupanje.

http://infos.novaljuljanskainc.com/accounts/198670/messages/3/clicks/762/2?envelope_id=1
Kliknite ali tapnite, če želite slediti povezavi.

Varna gesla in dvofaktorska avtentikacija

Password hacking: https://www.youtube.com/watch?v=z4_oqTZJqCo

Zakaj so gesla pomembna?

- Geslo je **prva obrambna črta** do vaših osebnih podatkov, dokumentov in digitalne identitete.
- Šibko geslo je kot **odklenjena vrata** v vaš digitalni dom.

Lastnosti varnega gesla:

- **Najmanj 8 znakov**
- Kombinacija: **velike/male črke**, številke, posebni znaki (!@#)
- Ni osebnih podatkov (npr. "janez1960" ni dobro geslo)
- Primer močnega gesla: Traktor!98Polje

Uporaba različnih gesel:

- Za vsak pomemben račun **različno geslo** (e-Kmetija ≠ Gmail)
- Uporaba **upravljalnika gesel** (npr. KeePass, Bitwarden)

Dvofaktorska avtentikacija (2FA):

- Poleg gesla še **druga potrditev** (npr. SMS koda, mobilna aplikacija)
- Na voljo pri: **eUprava, eDavki, bančne storitve, Gmail, Facebook**

Praktični nasvet:

Če prejmete kodo za prijavo, ki je niste sami zahtevali – nekdo poskuša dostopati do vašega računa!

Nekaj, kar vem: geslo

Nekaj, kar imam: koda

ali

Nekaj, kar vem: geslo

Nekaj, kar sem: prstni odtis

MOČNO GESLO

- Vsaj **8 znakov**,
- **male in velike** črke,
- **ločila** in
- **posebne znake**.

Zakaj gremo **v** Slamno **vas** **4**? Na **o**bisk.

- geslo: **ZgvSv4?No**

Kfviz?9TV

Kvgiz?9TV

Kaj so osebni podatki? *Primeri in zakonski okvir (GDPR)*

GDPR EU rules: https://www.youtube.com/watch?v=egVmd_QFY_o

<https://tiodlocas.si/>

Kaj so osebni podatki?

Vsaka informacija, ki se nanaša na določeno ali določljivo osebo:

- Ime in priimek
- Naslov prebivališča
- EMŠO, davčna številka, številka KMG-MID
- Telefonska številka, e-naslov
- Lokacija (GPS), fotografija, glas

Zakonski okvir – GDPR (Splošna uredba o varstvu podatkov):

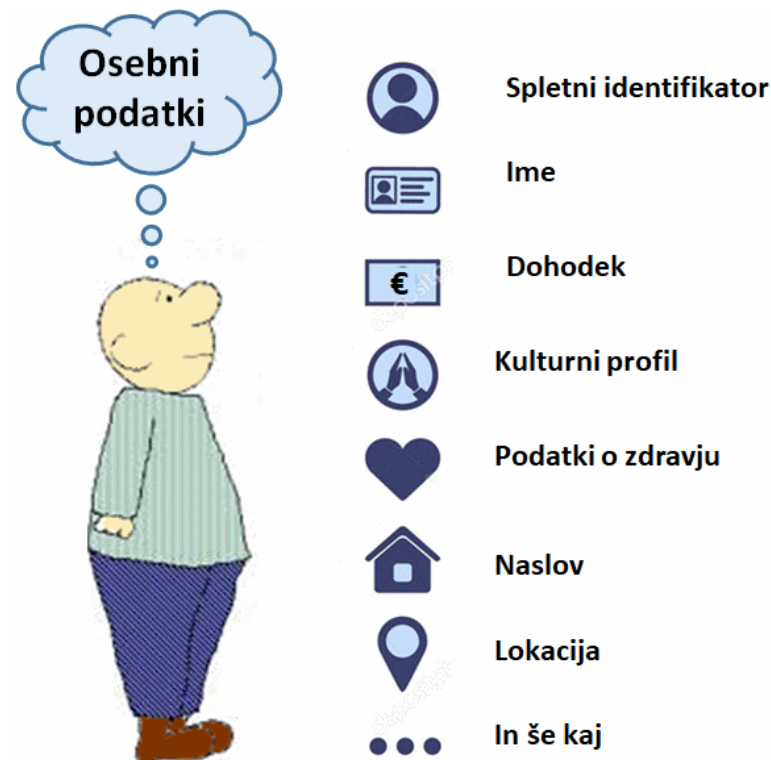
- Velja po vsej **Evropski uniji** od leta 2018
- Določa, da mora biti **vsaka obdelava podatkov zakonita, poštena in pregledna**
- **Privolitev** je obvezna za vsako zbiranje ali deljenje podatkov

Pravice posameznika (po GDPR):

1. **Pravica do vpogleda** v lastne podatke
2. **Pravica do popravka ali izbrisa**
3. **Pravica do ugovora** pri uporabi za tržne namene
4. **Pravica do prenosljivosti podatkov**

Pomembno za kmetijsko prakso:

- Fotografije z osebami (npr. delavci na njivi) → potrebna privolitev
- Deljenje dokumentov z osebnimi podatki → samo prek **varnih kanalov** (npr. Sopotnik)
- Objavljanje vsebin na družbenih omrežjih → previdno pri deljenju lokacije in imen

TiODLOCAS.si

KAKO DOBRO POZNATE SVOJE PRAVICE?

TOP NASVETI

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Vodič po pravicah posameznikov s področja varstva osebnih podatkov

MORAM BITI OBVEŠČEN

Dolžnost vseh upravljavcev je zagotoviti jasne, razumljive in pregledne informacije, kako bodo osebne podatke obdelovali.

KAKO UVELJAVIM SVOJE PRAVICE?

Posamezniki imate pravico dostopa, popravka, izbrisa, omejitve obdelave, ugovora in prenosljivosti vaših osebnih podatkov.

TOP NASVETI

Odgovori na najpogostejša vprašanja s področja varstva osebnih podatkov – kako do zdravstvene dokumentacije itd.

Kako zaščititi svojo digitalno identiteto?

Kaj je digitalna identiteta?

Vse, kar o vas obstaja **v digitalnem svetu**:

- Uporabniška imena, e-poštni naslovi, profili (npr. e-Kmetija, Gmail, Facebook)
- Fotografije, objave, komentarji
- Digitalni certifikati, mobilna identifikacija (npr. smsPASS)

5 ključnih korakov za zaščito:

1. Uporabljaš močna in različna gesla

Ne isto geslo za vse račune!

2. Vključi dvofaktorsko avtentikacijo

Npr. koda prek SMS-a ali aplikacije Authenticator

3. Ne deli svojih podatkov z neznanci

Tudi če izgledajo uradno – vedno preveri pošiljatelja!

4. Redno posodabljaš naprave

Posodobitve odpravljajo varnostne luknje

5. Upravljaš svoje profile

Nastavi zasebnost na družbenih omrežjih, preveri, kaj delite

Nevarnosti ob slabi zaščiti:

- **Kraja identitete** (npr. nekdo pošilja sporočila v vašem imenu)
- **Finančna goljufija**
- **Nepovratna izguba podatkov**

Resnične zgodbe in pasti iz digitalnega sveta

Primer 1: Lažna subvencija

Kmet prejme e-pošto s podpisom "Agencija RS za kmetijske podpore", kjer piše, da mora **v 24 urah** potrditi svojo vlogo. Klikne povezavo, vnese svoje podatke – nekaj dni kasneje ugotovi, da je bil prijavljen v sistem, ne da bi za to vedel.

➡ **Past:** Povezava je vodila na **ponarejeno spletno stran**.

Primer 2: Ukraden telefon – odprta vrata

Kmet izgubi pametni telefon brez gesla. Na telefonu je aplikacija za bančništvo in dostop do e-pošte. Neznanec s pomočjo aplikacij dostopa do osebnih dokumentov in pošlje lažna sporočila njegovim stikom.

➡ **Past:** Naprava ni bila **zaklenjena** ali zaščitena z dvofaktorsko prijavo.

Primer 3: Objavljena slika delavca

Kmet objavi fotografijo sezonskega delavca med obiranjem sadja. Kasneje dobi opozorilo, da ni imel soglasja za objavo fotografije, kjer je oseba prepoznavna.

➡ **Past:** Kršitev **varstva osebnih podatkov (GDPR)**.

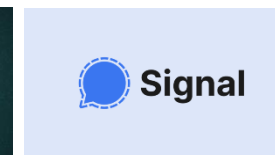
Kaj se lahko iz tega naučimo?

- Previdno s povezavami in e-sporočili
- Zaščiti naprave z geslom ali prstnim odtisom
- Pred objavo fotografij z osebami **vedno pridobi dovoljenje**

4. DEL: WhatsApp in Viber v vsakdanji praksi

Primerjava aplikacij: Viber, WhatsApp, Signal

Kaj uporabljajo kmetje in zakaj?

Tri najbolj uporabljane aplikacije za komunikacijo:

Aplikacija	Glavne lastnosti	Primernost za kmete
Viber	Enostavna uporaba, nalepke, klici, skupine	Pogosta v vaških skupnostih in pri mlajših uporabnikih
WhatsApp	Stabilna povezava, deljenje fotografij in lokacij, enostavna za vse generacije	Najbolj razširjena in preprosta za vsakdanjo komunikacijo
Signal	Zelo varna, odprtokodna, brez sledenja oglašom	Manj znana, primerna za tiste, ki želijo več zasebnosti

Kje se aplikacije najpogosteje uporabljajo v kmetijstvu?

- Dogovarjanje o prevzemu pridelka
- Deljenje fotografij s terena (bolezni rastlin, škodljivci)
- Skupinske komunikacije z zadrugo ali društvom
- Hitro obveščanje o vremenskih razmerah ali srečanjih

Pomembno: Izbira aplikacije je pogosto povezana s tem, kaj uporabljajo drugi v tvojem okolju – zato sta WhatsApp in Viber najpogostejša.

Uporaba aplikacij za vsakdanjo komunikacijo

Deljenje fotografij, lokacij, videoposnetkov

Kaj vse lahko delimo s pomočjo aplikacij (Viber, WhatsApp)?

1. Fotografije s terena

→ bolezenski znaki na rastlinah, poškodbe na mehanizaciji, napredek del

2. Lokacije

→ pošlji lokacijo parcele, kjer je potreben prevzem pridelka ali pomoč

3. Videoposnetki

→ prikaz stanja na njivi, gibanja živali, delovanja strojev

4. Zvočna sporočila

→ enostavna možnost za tiste, ki ne želijo tipkati

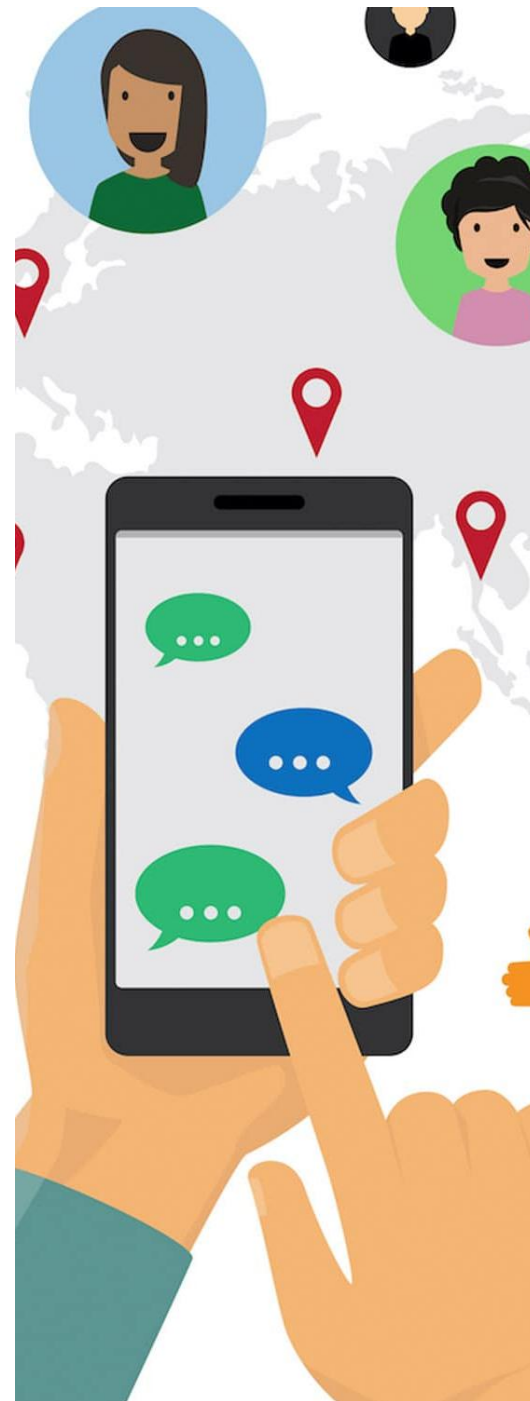
5. Dokumenti (PDF, Excel)

→ npr. računi, seznam pridelkov, urniki

Prednosti za kmetijsko prakso:

- **Hitrost** – vse gre v realnem času
- **Enostavnost** – ni potreben računalnik
- **Sodelovanje** – člani družine, sodelavci in partnerji so v stiku

Pomembno: Vse, kar pošlješ, ostane na telefonih drugih – razmisli, kaj deliš!

Nastavitve zasebnosti in varnosti

Kdo vidi, kdo ne – pomembno za vsakodnevno rabo

Zakaj so nastavitve zasebnosti pomembne?

- Preprečujejo **neželeno deljenje osebnih podatkov**.
- Omogočajo nadzor nad tem, **kdo vidi tvoje podatke, fotografije in status**.
- Ščitijo **osebno in družinsko zasebnost** (zlasti pri fotografijah otrok, lokacijah).

Ključne nastavitve v WhatsApp / Viber:

Nastavitev	Možnosti	Priporočilo
Profilna slika	Vsi / Stiki / Nihče	Nastavi na Stiki
Zadnja aktivnost	Vsi / Stiki / Nihče	Nastavi na Stiki ali Nihče
Lokacija	Deljenje po izbiri	Deljenje samo po potrebi
Skupine	Kdo te lahko doda?	Nastavi na Samo stiki
Avtomatski prenos vsebin	Samodejno / Ročno	Izklopi za mobilni prenos – varčevanje z internetom

Nasvet:

Redno preverjaj, kaj vse deliš – nekateri podatki so vidni tudi tistim, ki jih ne poznaš.

Kako zaščititi napravo pred zlorabo?

Posodobitve, zaklep zaslona, osnovni varnostni ukrepi

Zakaj zaščita naprave ni samoumevna?

Mobilni telefoni in tablice so postali **glavna vstopna točka** v digitalni svet.

Na njih so shranjeni: **dostopi do portalov, fotografije, dokumenti, finančne aplikacije.**

5 osnovnih korakov za zaščito naprave:

- **Zaklep zaslona**

Geslo, PIN, prstni odtis ali prepoznavanje obraza

→ prepreči dostop ob kraji ali izgubi telefona

- **Redne posodobitve sistema in aplikacij**

Odpravljajo varnostne luknje

→ *Vedno posodobi pred uporabo bančnih ali uradnih aplikacij*

- **Protivirusna zaščita (po potrebi)**

Na Android napravah je priporočljiva uporaba zanesljivih zaščitnih programov

- **Ne nameščaj aplikacij iz neznanih virov**

Uporabljal le uradne trgovine (Google Play, App Store)

- **Varnostne kopije (backup)**

V primeru izgube ali okvare naprave lahko obnoviš podatke

5. DEL: Avtorske pravice, digitalna vsebina in zaključek

Kaj pomeni avtorska pravica pri fotografijah, besedilih, videu?

Kaj je avtorska pravica?

- **Zakonska zaščita ustvarjalnih vsebin**, kot so fotografije, videoposnetki, besedila, glasba, risbe itd.
- Avtor ima pravico odločati, **kdo, kdaj in kako lahko uporablja njegovo delo**.

Kje se to tiče kmetijske prakse?

- Besedilo opisa izdelka za lokalni katalog
- Video izobraževanja ali predstavitve kmetije na družbenih omrežjih
- Deljenje fotografij iz dogodkov ali sejmov

Če objaviš nekaj, kar ni tvoje:

- **Lahko kršiš zakon** in odgovarjaš za odškodnino
- Možnost **odstranitve vsebine**, blokade računa ali pravnih postopkov

Kaj je dovoljeno:

- Objaviš **svoje fotografije in besedila**
- Uporabiš vsebine z oznako **Creative Commons (CC)** – s pravilno navedbo vira
- Dobiš **izrecno dovoljenje avtorja**

Pomembno:

Avtorske pravice veljajo tudi, če nekdo ni poklicni fotograf ali pisec. Delo je zaščiteno že z nastankom.

Zakonita uporaba vsebin

Promocija kmetije, deljenje dokumentov in objav

Ko promoviraš svojo kmetijo – kaj moraš vedeti?

✓ Dovoljeno / priporočljivo:

- Uporaba **lastnih fotografij** pridelkov, živali, ljudi z dovoljenjem
- Pisanje in objava **svojih besedil** (opisi izdelkov, novic, vabil)
- Deljenje **dokumentov**, ki jih sam ustvariš ali jih dobiš z uradnim dovoljenjem (npr. PDF s KGZS)

✗ Tvegano / prepovedano:

- Kopiranje fotografij s spleta brez dovoljenja (npr. “lep paradižnik z Googla”)
- Deljenje dokumentov, ki vsebujejo **osebne podatke** brez privolitve
- Uporaba **logotipov ali znamk** brez soglasja (npr. EU, ARSKTRP, podjetja)

Zlato pravilo:

Če nisi avtor ali nimaš dovoljenja – ne objavlaj!

Praktični napotki:

- Fotografiraj lastne izdelke in okolje – to daje verodostojnost
- Če uporabljaš **vire z interneta**, izberi strani z oznako **Creative Commons (CC)** in vedno navedi vir
- Ne deli fotografij oseb brez njihovega dovoljenja – tudi ne delavcev ali obiskovalcev kmetije

License		Type of use	Symbols
Attribution (BY)		You must credit the creator, the title and the license the work is under.	
Non Commercial (NC)		The work cannot be used for commercial purposes.	
No Derivatives (ND)		The work can only be used exactly how it is. The work cannot be adapted or modified in any way.	
Share Alike (SA)		Any new material produced using the work must be made available under the same license as the original work.	
Public Domain CC0		The copyright holder has voluntarily waived their rights and the work can be freely used	
Public Domain		The copyright of the work has expired and it is free of known copyright restrictions	

Vpliv digitalne higiene na zdravje in dobro počutje

Premori, zasloni, spanec in zbranost

Kaj je digitalna higiena?

- Zbir **navad in praks**, ki pomagajo ohranjati **ravnovesje med digitalnim svetom in osebnim počutjem**.
- Zelo pomembna pri vse večji uporabi pametnih telefonov in računalnikov – tudi v kmetijski praksi.

Težave ob pretirani ali neurejeni uporabi:

- **Utrujenost oči** zaradi dolgotrajnega gledanja v zaslon
- **Motnje spanja**, če uporabljamo telefon pozno zvečer
- **Raztresenost** in upad zbranosti ob neprestanem preverjanju sporočil
- **Stres** zaradi občutka stalne dosegljivosti

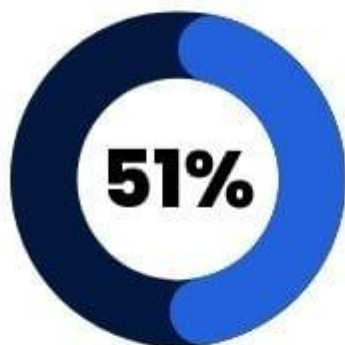
Nasveti za digitalno ravnovesje:

- Uporablaj **način "Ne moti"** pri delu in ponoči
- Po vsaki uri gledanja v zaslon naredi **5-minutni premor**
- Nastavi **temni način (dark mode)** za večerni čas
- **Ne jemlji telefona v posteljo** – spanec je ključen za regeneracijo

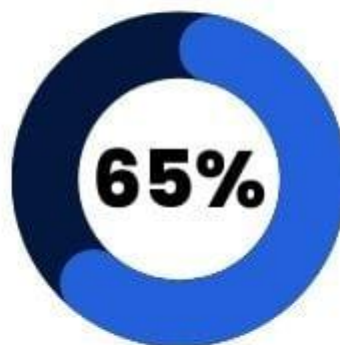
Pomembno:

*Digitalna orodja so koristna, če jih uporabljamo **zavestno in zmerno**.*

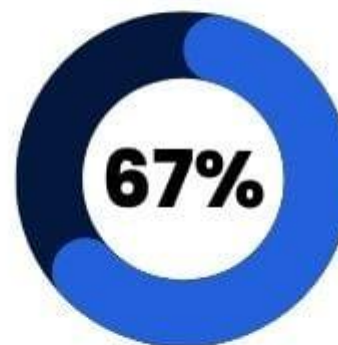
BY THE NUMBERS BURNOUT IN CYBERSECURITY

Experienced extreme stress
or burnout in 2021

Considered leaving their job
because of job stress

Wouldn't recommend a
career in the same industry

